

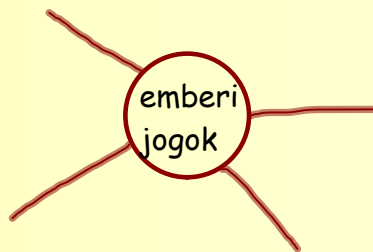
3. Témakör: Jogi alapismeretek

Téma: Az alapvető emberi, gyermeki és diákjogok és az ezekhez társuló kötelességek

Fogalmak:

állampolgárság, szabadságjogok, törvény, ENSZ, demokrácia, állam, társadalom, nemzet, kiskorú, gyám, gyámügy Az emberi jogokat kinyilatkoztató történelmi dokumentumok (Az Egyesült Államok Függetlenségi Nyilatkozata, az Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozata). Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata (ENSZ).
közoktatási törvény, gyermekvédelmi törvény, pedagógiai szakszolgálat

szept. 29-16:36

Melyek az alapvető emberi jogok és honnan erednek ?

Min alapszanak, és miért kell ezt nekünk elfogadni?

Függnek-e a jogalkotástól, a törvényben leírt jogtól, attól, hogy a hatalom elismeri-e?

szept. 29-16:45

Az amerikai Függetlenségi Nyilatkozat (1776)

„Magától értetődőnek tartjuk azokat az igazságokat, hogy minden ember egyenlőként teremtett, az embert teremtője olyan elidegeníthetetlen Jogokkal ruházta fel, amelyekről le nem mondhat, s ezek közé a jogok közé tartozik a jog az Élethez és a Szabadsághoz, valamint a jog a Boldogságra való törekvésre. Ezeknek a jogoknak a biztosítására az Emberek Kormányzatokat létesítenek, amelyeknek törvényes hatalma a kormányzottak beleegyezésén nyugszik.”

szept. 29-17:00

Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozata

"A francia nép Nemzetgyűlésben összeült képviselői abban a meggyőződésben, hogy a közszerencsétlenségeknek, s a kormányok romlásának egyedülvaló oka az ember jogainak nemismerésében, feledésében vagy megvetésében rejtezik, elhatározták, hogy ünnepélyes nyilatkozatban terjesztik elő az ember természetes, elidegeníthetetlen és megszentelt jogait, avégből, hogy a társadalom tagjait ez az állandóan szemük előtt lebegő Nyilatkozat szüntelenül emlékeztesse jogaikra és kötelességeikre, valamint avégből, hogy a törvényhozó és a végrehajtó hatalom cselekedetei, minden politikai intézmény céljával bármely pillanatban összehasonlíthatók lévén, nagyobb tiszteletben részesüljenek, s végül avégből, hogy a polgároknak ezentúl immár egyszerű és kétségbevonhatatlan elveken nyugvó követelése mindenkor az alkotmány s közjólét fenntartását szolgálják."

szept. 29-17:08

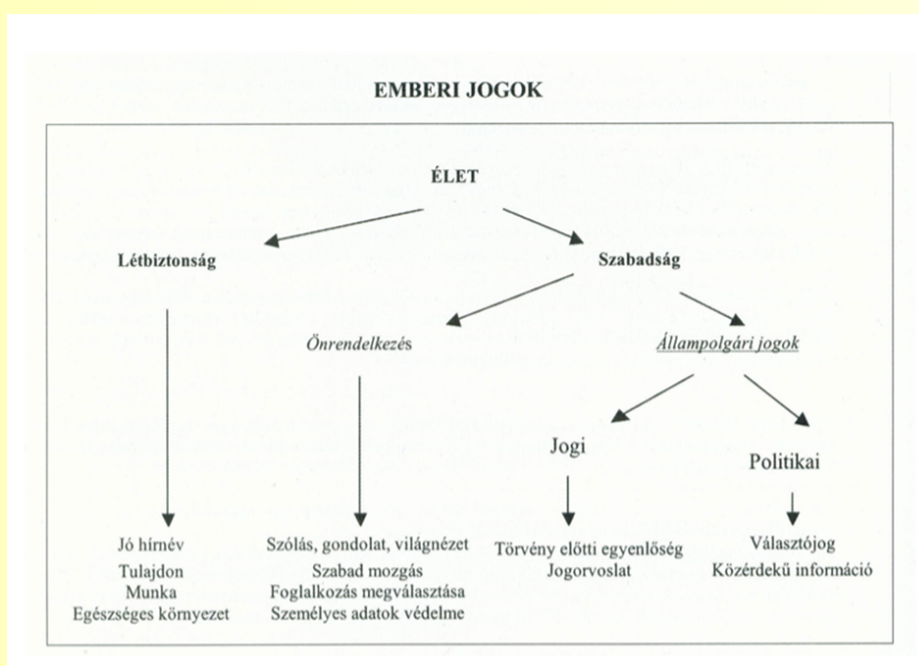
Általános alapelvek

1. Az emberi jogok elidegeníthetetlenek. Vagyis, ezeket nem veszíthetjük el, mivel magához az emberi léthez kapcsolódnak. Bizonyos körülmények között egyes jogok - de nem az összes - felfüggeszthetők vagy korlátozhatók. Például ha valakit bűnösnek találnak egy bűncselekményben, akkor elvehetik a szabadságát, vagy polgári zavargások idején a kormány kijárási tilalmat rendelhet el, korlátozva a mozgás szabadságát.

2. Az emberi jogok oszthatatlanok, kölcsönösen függenek egymástól, és kölcsönös viszonyban állnak egymással. Ez azt jelenti, hogy a különböző emberi jogok maguktól eredően összekapcsolódnak, és nem lehet egymástól elszigetelten kezelni őket. Az egyik jog élvezete több más jog élvezetétől is függ, és egyik jog sem fontosabb, mint a többi.

3. Az emberi jogok egyetemeseek, vagyis a világ minden részén, minden emberre egységesen alkalmazandók, függetlenül az adott kortól. Minden egyes személy jogosult az emberi jogok élvezetére, faji, bőrszín szerinti, nemek közötti, nyelvi, vallási, politikai vagy egyéb vélemény alapján való, nemzeti vagy társadalmi hovatartozásából, származási vagy egyéb helyzetéből adódó megkülönböztetés nélkül.

szept. 29-17:15

szept. 24-20:47

Az emberi jogok generációi

- Első generáció (18. század): szabadság
szabadságjogok(polgári)
politikai: részvételi jogok (közvetlen, közvetett , petíciós)
 - Második generáció (19. század): egyenlőség
gazdasági: munkához való jog, szaksz., sztrájk, tulajdon
szociális: tb., eü. ellátás, lakhatás
kulturális: oktatás, művészet, tudomán
 - Harmadik generáció (20. század): testvériség, szolidaritás
- Globális problémák
fejlődő világ népeinek önrend., fejlődéshez, közös örökségből
részesedéshez való joga
béke, egészséges környezet, humanitárius segély
reprodukciós jogok: „jövő nemzedékek jogai”, információs technológiák

szept. 29-17:55

Az ENSZ emberi jogokkal foglalkozó egységesítő dokumentumai

az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata (1948)

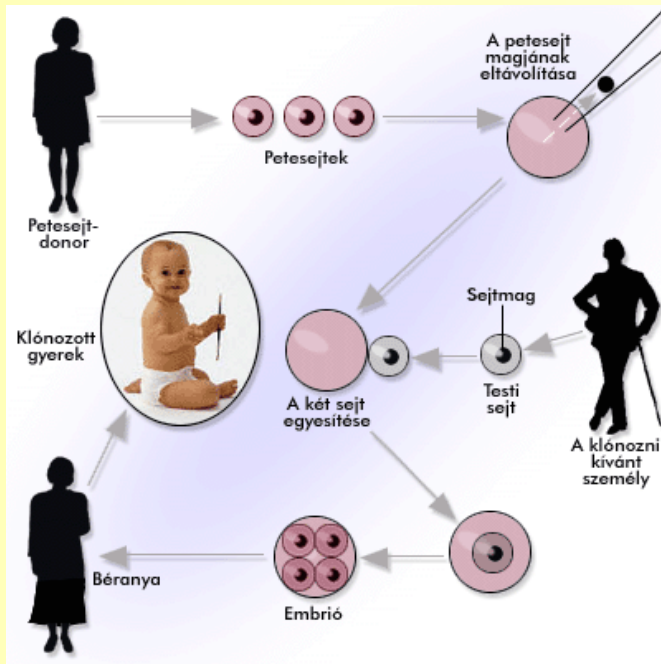
a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya (1966)
folytatódott.

pl. ezért ismerik el mindenütt az emberi méltóságot, az állampolgárok
személyi szabadságjogainak csoportját (személyi sérthetetlenség,
levéltitok, lakás sérthetetlensége) és a politikai szabadságjogokat
(egyesülési, gyülekezési, szólás- és sajtószabadság, lelkiismereti és
vallásszabadsághoz való jogok) akkor is, ha nem mindenki és nem
mindenütt érti rajtuk ugyanazon tartalmakat.

a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi
Egyezségokmánya (1976-ban), jelentős bővülést és előrelépést
jelentettek, a tulajdonjog megítélésével és az ún. harmadik generációs
emberi jogokkal.

Az említett egyezményekhez hazánk is csatlakozott, és ezzel
kötelezettséget vállalt az emberi és állampolgári jogok tiszteletben
tartására, védelmére. Az Alkotmány tartalmazza a legfontosabb
alapjogok felsorolását.

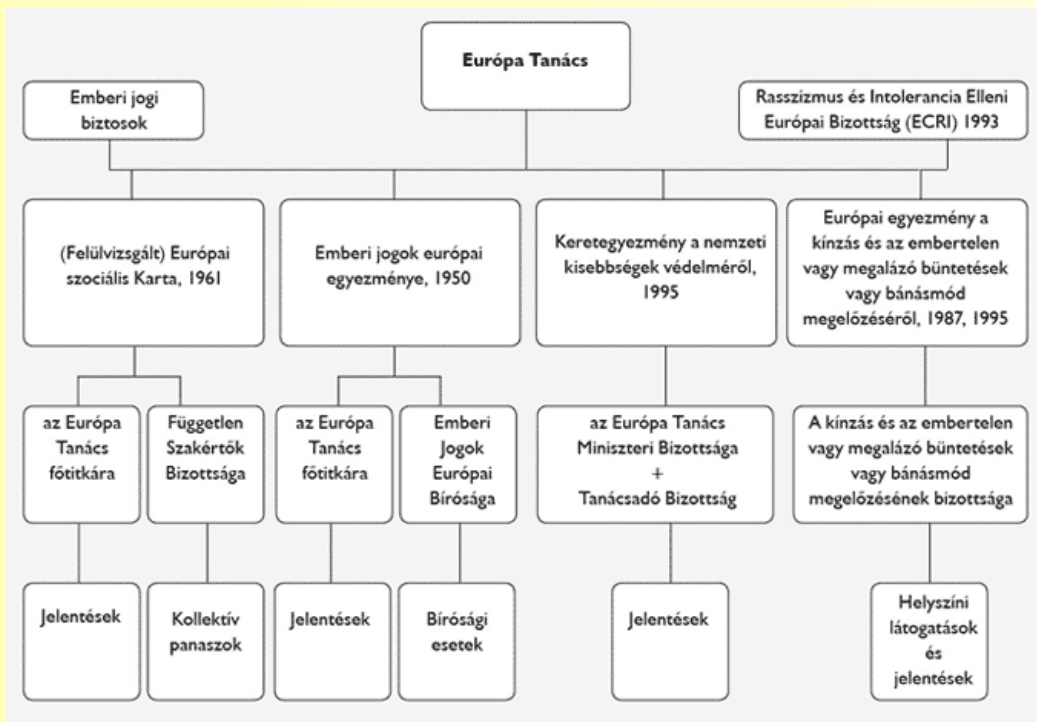
szept. 29-17:22

Embernek tekinthető-e a klónozással létrejött lény?

„Mindenki, bármely megkülönböztetésre, nevezetesen fajra, színre, nemre, nyelvre, vallásra, politikai vagy bármely más véleményre, nemzeti vagy társadalmi eredetre, vagyonra, születésre, vagy bármely más körülményre való tekintet nélkül hivatkozhat a jelen Nyilatkozatban nyilvánított összes jogokra

szept. 24-20:51

szept. 24-20:40

1991. évi LXIV. Törvény a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről

16. cikk. A gyermeket nem szabad alávetni magánéletével, családjával, lakásával vagy levelezésével kapcsolatban önkényes vagy törvénytelen beavatkozásnak, sem pedig becsülete vagy jó hírneve elleni jogtalan támadásnak.

18. cikk. Az Egyezményben részes államok minden erejükkel azon lesznek, hogy biztosítsák annak az elvnek az elismertetését, amely szerint a szülőknek közös a felelősségük a gyermek neveléséért és fejlődésének biztosításáért. (...)

szept. 29-18:19

Kivonat a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Törvényből

Szülői jogok és kötelességek

12. § (1) A gyermek szülője jogosult és köteles arra, hogy gyermekét családban gondozza, nevelje és a gyermeke testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételeket - különösen a lakhatást, étkezést, ruházattal való ellátást -, valamint az oktatásához és az egészségügyi ellátásához való hozzájutást biztosítsa.

A gyermekek védelmének rendszere

14. § (1) A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

(2) A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint e törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

(3) A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat.

szept. 29-18:21

2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről

(2) A köznevelés közszolgálat, amely a felnövekvő nemzedék érdekében a magyar társadalom hosszú távú fejlődésének feltételeit teremti meg, és amelynek általános kereteit és garanciáit az állam biztosítja. A köznevelés egészét a tudás, az igazságosság, a rend, a szabadság, a méltányosság, a szolidaritás erkölcsi és szellemi értékei, valamint az egyenlő bánásmód határozzák meg. A köznevelés egyetemlegesen szolgálja a közjót és a mások jogait tiszteletben tartó egyéni célokat.

2. § (1) Az Alaptörvényben foglalt ingyenes és kötelező alapfokú, ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú nevelés-oktatáshoz való jog biztosítása az érettségi megszerzéséig, valamint az első szakképesítésre történő felkészítés a magyar állam közszolgálati feladata.

(2) Az állam, a települési és nemzetiségi önkormányzatok, valamint az egyházak által fenntartott intézményekben az óvodai nevelés, az óvodai nevelést és az iskolai nevelés-oktatást kiegészítő pedagógiai szakszolgálatok igénybevétele, valamint a kollégiumi ellátás az ingyenes oktatásban részt vevő, e törvényben meghatározott feltételeknek megfelelő tanulók számára térítésmentes.

szept. 24-20:55

30. A gyermekek, a tanulók kötelességei és jogai, a tankötelezettség

45. § (1) Magyarországon - az e törvényben meghatározottak szerint - minden gyermek köteles az intézményes nevelés-oktatásban részt venni, tankötelezettségét teljesíteni.

(3) A tankötelezettség a tanuló tizenhatodik életévének betöltéséig tart. A sajátos nevelési igényű tanuló tankötelezettsége meghosszabbítható legfeljebb a huszonharmadik életévének betöltéséig. A tankötelezettség meghosszabbításáról a szakértői bizottság dönt.

(7) A tankötelezettség általános iskolában, középfokú iskolában Hídprogram keretében is, fejlesztő nevelés-oktatásban teljesíthető.

46. § (1) A tanuló kötelessége, hogy

- a) részt vegyen a kötelező és a választott, továbbá általános iskolában a tizenhat óráig tartó egyéb foglalkozásokon és szakmai gyakorlatokon,
- b) eleget tegyen - rendszeres munkával és fegyelmezett magatartással, képességeinek megfelelően - tanulmányi kötelezettségének,
- c) életkorához és fejlettségéhez, továbbá iskolai és kollégiumi elfoglaltságához igazodva, pedagógus felügyelete, szükség esetén irányítása mellett - a házirendben meghatározottak szerint - közreműködjön saját környezetének és az általa alkalmazott eszközöknek a rendben tartásában, a tanítási órák, kollégiumi foglalkozások rendezvények előkészítésében, lezárásában

szept. 24-20:57

f) megőrizze, továbbá az előírásoknak megfelelően kezelje a rábízott vagy az oktatás során használt eszközöket, óvja az iskola létesítményeit, felszereléseit,

g) az iskola, kollégium vezetői, pedagógusai, alkalmazottai, tanuló társai emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartsa, tiszteletet tanúsítson irántuk, segítse rászoruló tanuló társait,

h) megtartsa az iskolai, kollégiumi SZMSZ-ben, továbbá a házirendben foglaltakat.

(2) A gyermek, a tanuló személyiségét, emberi méltóságát és jogait tiszteletben kell tartani, és védelmet kell számára biztosítani fizikai és lelki erőszakkal szemben. A gyermek és a tanuló nem vethető alá testi fenyegetésnek, kínzásnak, kegyetlen, embertelen megalázó büntetésnek vagy bánásmódnak.

(3) A gyermeknek, a tanulónak joga, hogy

a) képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön, képességeihez mértten továbbtanuljon, továbbá alapfokú művészetoktatásban vegyen részt tehetségének felismerése és fejlesztése érdekében,

b) a nevelési és a nevelési-oktatási intézményben biztonságban és egészséges környezetben neveljék és oktassák, óvodai életrendjét, iskolai tanulmányi rendjét pihenőidő, szabadidő, testmozgás beépítésével, sportolási, étkezési lehetőség biztosításával életkorának és fejlettségének megfelelően alakítsák ki,

b) nemzeti, etnikai hovatartozásának megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön,

szept. 24-20:58

szept. 24-21:01